

Uchwała Nr 209/2025
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego
z dnia 11 września 2025 r.

dotycząca projektu ustawy o utworzeniu Uniwersytetu Bezpieczeństwa Narodowego

Po rozpatrzeniu, na wniosek Ministra Obrony Narodowej (pismo o sygnaturze MON.DP-WUM.0210.147.2024/TA), projektu ustawy o utworzeniu Uniwersytetu Bezpieczeństwa Narodowego, Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego, stosownie do art. 329 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571 z późn. zm.) (ustawa PSWiN) **zdecydowanie negatywnie opiniuje ten projekt**, przedstawiając poniższe uzasadnienie.

1. Projekt ustawy tworzy Uniwersytet Bezpieczeństwa Narodowego poprzez przekształcenie Akademii Sztuki Wojennej. W wyniku ustawy ma zostać zmieniona nazwa uczelni oraz wydłużony (do okresu trzech ewaluacji działalności naukowej, co według obecnych przepisów oznacza 12 lat) czas prawa posługiwania się nazwą „uniwersytet” bez konieczności spełniania wymaganych przez ustawę PSWiN wymogów uprawniających do posiadania statusu uniwersytetu.
2. Projekt ustawy zapewnia, że władze uczelni, gremia samorządowe, studenci, doktoranci, słuchacze, pracownicy, żołnierze pełniący służbę, majątek, wewnętrzne akty prawne (z wyjątkiem statutu) nie ulegają żadnej zmianie, a prowadzone sprawy, procedury oraz działalność są kontynuowane bez zmian.
3. Uzasadnienie projektu podkreśla potrzebę przygotowania kadr dowódczych o zaawansowanym, wielodomenowym wykształceniu, z wiedzą teoretyczną zintegrowaną z praktyką operacyjną, a także potrzebę uczestnictwa w międzynarodowych projektach badawczych oraz kształcenia specjalistów wojskowych i cywilnych. Rada Główna uważa, że są to ważne cele zasługujące na zdecydowane poparcie, jednak zwraca uwagę, że projekt ustawy w żadnym stopniu nie odnosi się do tych zagadnień, a jedynie zmienia nazwę uczelni na „uniwersytet” i znosi wymogi jakościowe wymagane dla takiego statusu. Z tego względu zmiana nazwy jest działaniem jedynie fasadowym - ma wywołać wrażenie, że uczelnia jest uniwersytetem, mimo świadomości autorów projektu, że w rzeczywistości nie spełnia ona warunków do takiego statusu, a więc przyszli studenci, słuchacze, doktoranci, pracownicy oraz środowisko akademickie wprowadzani będą w błąd.
4. W uzasadnieniu projektu słusznie wspomina się, że w wielu krajach NATO kluczowe uczelnie wojskowe wcale **nie noszą nazwy „uniwersytet”**, natomiast realizują odpowiednie zadania. Rada uważa, że jest to podejście właściwe i warte naśladowania. Przykład USA jest niefortunny ze względu na używanie tam słowa „university” jako nazwy praktycznie każdej instytucji kształcącej na poziomie wyższym. W Europie, w tym w Polsce, termin „uniwersytet” jest zarezerwowany dla uczelni o szerokim profilu, z autonomią badawczą i edukacyjną oraz daleko posuniętą niezależnością od władz państwowych. Warto zaznaczyć, że uczelnie wojskowe w Polsce tradycyjnie noszą nazwę „akademia” (np. Wojskowa Akademia Techniczna) i nie stanowi to przeszkody dla rozwoju ich innowacyjnej działalności, ani nie umniejsza renomy, która wynika z ich osiągnięć, a nie nazwy.

5. Rada Główna podkreśla, że polskie środowisko akademickie zdecydowanie sprzeciwiało się podejmowanym w ostatnich latach działaniom deprecjonującym pojęcia „uniwersytet” poprzez nadawanie - dla doraźnych korzyści politycznych - takiej nazwy uczelniom niespełniającym warunków określonych obowiązującymi przepisami. Szkodliwość takich działań dla reputacji całego środowiska naukowego w Polsce jest oczywista i Rada apeluje o ich zaniechanie.

Uchwałę otrzymuje Minister Obrony Narodowej oraz Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Przewodniczący

Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Prof. Marcin Pałys